

Лавриненко Світлана Олександрівна

кандидат економічних наук, ст. викладач кафедри
менеджменту організацій і адміністрування ім.. М.П. Поліщука
Поліський національний університет, Україна

Зелінська Антоніна Михайлівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри
менеджменту організацій і адміністрування ім.. М.П. Поліщука
Поліський національний університет, Україна

ЕКОІННОВАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЯК ЧИННИК ДОСЯГНЕННЯ ЇХ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ

В сучасних умовах інноваційний розвиток економічних структур - єдино можливий шлях для зростання технологічного прогресу та підвищення добробуту країни в цілому. Разом з тим радикальні інновації та новітні наукові досягнення можуть мати значний вплив на глобальну економіку.

Важливим аспектом перетворень в контексті переходу до сталого екологічно безпечного розвитку є впровадження екологічних інновацій для розвитку і розширення вітчизняного ринку екологічно чистих товарів і послуг [2].

Сьогодні, виходячи на світові ринки, підприємства прагнуть продемонструвати екологічну безпеку свого виробництва і своєї продукції. З цією метою організації формують свою екологічну репутацію за допомогою різних акцій, спонсорських заходів, інформаційних матеріалів про свою діяльність, прес-конференцій, презентацій тощо.

При цьому необхідно враховувати, що найбільш чутливо і активно реагують на вимоги і зміни попиту на ринку екологічних товарів приватні підприємства, оскільки вони самостійно відповідають за своє економічне становище, є мобільними і з високим ступенем гнучкості [3].

Однак потрібно враховувати, що для будь-якого підприємства одним з найважливіших чинників ефективності діяльності залишається зростання економічних показників або як мінімум їх стабільний стан, а це можливо тільки при чітко економічно обґрунтованому розвитку.

Дослідження сутності екологічних інновацій проводили багато зарубіжних і вітчизняних вчених та науковців, таких як Б. Санто, Р. Солоу, Б. Твісса, Г. Андрощук, П. Бєленького, О.Лєсняк, О. Савчук, М. Полегенька, О. Прокопенко, І. Сотник, та інші [3,4,7].

Світова література поняття «екоінновації» вперше почала трактувати в 1996 р. у праці «DrivingEco - Innovation: A Breakthrough Discipline for Innovation and Sustainability» Клода Фаслер і Пітера Джеймса, як продукти і процеси, які сприяють стійкому розвитку, де автор визначає екоінновації як «нові продукти і процеси, які забезпечують економічні інтереси підприємств, але значно зменшують вплив на навколишнє середовище» [9].

У праці «Promoting Eco - efficient Technology - The Road to a Better Environment дається визначення: екоінновації - це інновації, які вказують шлях до екологічно ефективних та зберігаючих технологій. Під ефективними екологічними технологіями розуміються всі технології, які прямо або опосередковано покращують стан навколишнього середовища. В даному випадку розуміються технології, що сприяють зменшенню забруднення, виробництво екологічно чистої продукції і енергозберігаючі виробничі процеси, більш ефективне управління ресурсами і технологічні системи для зменшення впливу на навколишнє середовище [6].

Впровадження екологічних інновацій пов'язано з науково-технічним прогресом, який веде до якісних покращень в організації виробництва і забезпечує зростання економічного, соціального або екологічного ефекту.

Проблеми вичерпності природних ресурсів і взаємозв'язок всіх еколого-економічних процесів стали важливою причиною пошуку методів розвитку виробництва. Отже, на підставі вищезазначеного можна зробити висновок про

те, що одним з ефективних методів забезпечення збалансованого розвитку суспільства є впровадження екологічних інновацій.

Інновації, які впроваджуються в господарську практику, є процесом трансформації наукових досягнень у виробництво, що впливатиме на зростання конкурентоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності.

На сьогоднішній день прийняття управлінських рішень керівниками відбувається з урахуванням новітніх досягнень у всіх сферах. Тому екологічні інновації відіграють досить вагомe значення, особливо для підприємств, орієнтованих на екологічну відповідальність діяльності.

Потребою сьогодення є впровадження на підприємствах екологічно безпечних інноваційних технологій з застосуванням таких методів виробництва, які забезпечать формування маловідходних і розширення безвідходних технологій з високим рівнем економічності і екологічної безпеки для навколишнього середовища та суспільства [9].

Для отримання більш високих економічних і екологічних показників, підприємствам, що йдуть по шляху екологізації, доцільно поетапно застосовувати стратегію екологічного виробництва рис. 1.

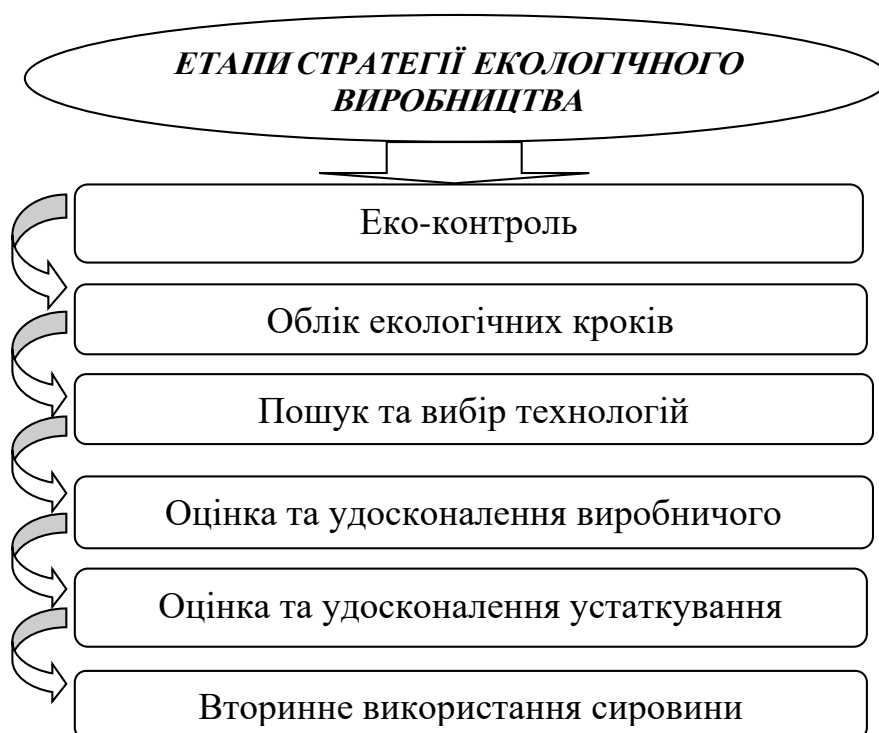

Рис. 1. Етапи впровадження стратегії екологічного виробництва [7]

Перший кроком є проведення екологічного контролю. Екологічна стратегія є частиною загальної стратегії розвитку підприємства. Тому при прийнятті рішення про вибір стратегії екологічного виробництва на першому етапі необхідно оцінити загальний стан підприємства з позиції його економічної діяльності та впливу на навколишнє середовище [8].

Другим кроком є проведення обліку матеріальних ресурсів, виявити наявність шкідливих матеріалів, виявити місця і способи зберігання сировини та відходів, їх утилізація. Даний етап може включати в себе також оцінку потенційного впливу викидів підприємства на стан навколишнього природного середовища з врахуванням факторів зовнішнього середовища.

Наступним кроком є оцінка технології відповідності міжнародним стандартам і що для даного виробництва є більш сучасні і екологічним, оцінка можливості їх використання.

Четвертим кроком є проведення оцінки наявної сировини з позиції можливості її заміни на менш шкідливу і більш екологічну.

Наступний крок передбачає проведення досліджень та оцінку стану існуючого устаткування та можливості проведення модернізації або заміни з метою переходу на найбільш ефективні технології, що дозволить використання екологічної сировини з мінімізацією відходів.

Останнім є запровадження системи вторинної переробки сировини [7].

Введення запропонованої покрокової стратегії екологічного виробництва дозволить знизити витрати підприємства, підвищити ефективність технологічних процесів, поліпшити екологічні показники і підвищити загальнодержавний рейтинг підприємства.

Застосування підприємствами передових сучасних екологічно безпечних та економічно обґрунтованих технологій сприяє покроковому підвищенню економічної ефективності виробництва. Екологічно спрямована система екологічного менеджменту на підприємстві забезпечить формування сталого розвитку, як підприємства, так і соціуму в цілому.

Список джерел:

1. Ларина Т.Е, Журба М.О. (2016). Эко-инновации как перспективное направление развития экономики. *Инновации в науке: сб. ст. по матер. LIV междунар. науч.-практ. конф.* № 2(51). 230-235.
2. Лесняк О. (2016). Проблеми впровадження екологічних інновацій в Україні. Вилучено з <http://conferences.neasmo.org.ua/node/486>.
3. Полегенька М.А. (2016). Етимологія терміну "інновації" як економічної категорії. *Агросвіт* (21) 57-61.
4. Андрощук Г.О., Жилияєв І.Б., Чижевський Б.Г, & Шевченко М.М. (2009). *Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів*. Київ. Парламентське видавництво.
5. Fussler C., James P. DrivingEco - Innovation: A Breakthrough Discipline for Innovation and Sustainability. Вилучено з <https://searchworks.stanford.edu/view/3510499>
6. Чумак Л.Ф. (2012) Інноваційна діяльність підприємства в сучасних умовах. *Бізнес Інформ.* (12). 209-212.
7. Поручник А. (2006). Регіональна інноваційна система як основа підвищення міжнародного конкурентного статусу національних регіонів. *Вісник Київського національного економічного університету.* (12) 134-173.
8. *Регіональні інноваційні системи: досвід розвинених країн і перспективи його використання в Україні* (2013). Київ. Укртехінформ.
9. *Про інноваційну діяльність.* (Закон України) Вилучено з <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=40-15>.